

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Je zou kunnen zeggen dat we in Handelingen 6 te maken hebben met een soort 'toeslagenaffaire'. Het voorbijzien aan kwetsbare groepen mensen met een andere taal en cultuur.

Het zijn de *weduwen* onder de Grieks sprekende Joden in de nieuwe gemeenschap van volgelingen van de weg van Jezus.

Die nieuwe gemeenschap was namelijk 'multicultureel': met mensen van verschillende taal (Hebreeuws en Grieks), cultuur en achtergrond. En ook de verschillen rijk en arm vielen weg, men gaf weg wat men kon missen en men kreeg wat men nodig had.

Er woei (sinds Pinksteren) een géést door die gemeenschap die ingeeft: 'Als je *wilt* kun je elkaar veel meer verstaan dan je denkt; als je erin wilt gelóven kunnen verschillende mensen toch een gemeenschap vormen'. Dat was het geloof, het ideaal, van het begin - het *principe* van deze nieuwe gemeenschap, in de voetsporen van Jezus van Nazareth, die elke kwetsbare ander die hij ontmoette uit de schaduw haalde en ruimte in het licht gaf.

Zónder die Geest is dat totaal niet vanzelfsprekend. 'Van nature' zitten wij niet altijd zo ruimhartig in elkaar. En zelfs zulke inspiratie kan slijten, de 'Geest van tolerantie en betrokkenheid' kan sleets worden.

Wat ook meespeelt, zoals vers 1 meldt: er komen steeds meer mensen, leerlingen, *bij*. Het wordt massaler, diverser en onoverzichtelijker. Een beetje zoals een dorp een stad wordt, mensen worden anoniemer t.o.v. elkaar.

We zien aan de verkiezingsuitslag van afgelopen november dat mensen daartegen beginnen te 'morren'. Van *wie* het ook komt: er *vóelen* mensen zich achtergesteld en er *wórd*en mensen achtergesteld. En het *gevoel* is niet altijd terecht en de *feiten* worden niet altijd gezien. Maar gemor is er.

En de *vraag* is dan - en het verhaal van vanmorgen neemt ons mee naar het hart van deze vraag en probeert een antwoord te vinden - de vraag is: hoe gaan we daarmee om? Hoe komen we uit vruchteloze tegenstellingen, uit de enorme impasse van het *wij* tegen over *zij*?

Het probleem aan het begin is dit: de weduwen onder de Griekstalige leden van de gemeenschap worden bij het 'elkaar dienen aan tafel' over het hoofd gezien. Je vraagt je af hoe dat kan. Werden ze domweg aan die tafel over het hoofd gezien? Of provocerend overgeslagen?

Of *zát*en ze helemaal niet aan die tafel en werd precies *dát* niét opgemerkt. Werden ze niet 'gemist'. Was de gemeenschap al zo groot en anoniem? Of waren degenen die er *wél* waren zo content met elkaar dat ze verder niemand meer 'misten'?

Of was de houding: 'Er *ís* toch een tafel dus waarom komen ze niet? Ze hadden toch *kún*nen komen?' Het doet me denken aan hoe we in ons land barsten van de regelingen en voorzieningen, maar je moet ze wel *zél*f op het spoor komen - 'mondig' zijn en 'zelfredzaam' En laten zij die in deze samenleving *tóch* al *zwák* staan, *dáár* nu juist zo'n moeite mee hebben!

Of op kleinere schaal in onze eigen omgeving, hoe vaak zeggen we niet tegen mensen die barsten van verdriet of haast stikken van eenzaamheid: ‘Als je me nodig hebt kun je me altijd bellen, hè?!’ Maar dat is nu juist het fnuikende van verdriet of eenzaamheid dat zo’n stap te zetten zo ontzettend groot is. Bovendien: eenzaamheid en verdriet zijn geen ziekten, je bent geen patiënt, geen ‘geval’ - je wilt (en hebt récht op) *deelnemen* aan de gemeenschap van mensen! Want jij bent één van hen!

Ware gemeenschap is geen optelsom van dokters en patiënten, hulpverleners en cliënten, van zij die iets te geven hebben en zij die iets te ontvangen hebben. In een ware gemeenschap zijn mensen er vóór en mét elkaar in goede en in slechte dagen, op sterke en zwakke momenten, en in wisselende posities!

Dat is misschien de kern van dat voorbijzien aan de Griekstalige weduwen aan de tafel. We willen een ander nog wel hélpén als die ’t komt vragen, maar permanent een ‘waakzaam’ oog hebben voor elkaar, zoals een ware gemeenschap dat vraagt, kost ons veel moeite - is véél gevraagd.

En nogmaals is de vraag: hoe kán dat ook in een steeds meer uitdijende en diversere samenleving? Zoals ook in die eerste gemeente?

Selecteren we bij naar wie we omzien niet onbewust op allerlei *verschillen* tussen mensen?

Ja, zeggen de Griekstaligen in Handelingen 6, já, onze weduwen worden over het hoofd gezien. ‘Zielig’ of achtergesteld of niet: op een dag trekken ze zelfbewust aan de bel, komt een toeslagenschandaal boven water.

Hoe reageren we dan? Kunnen we iets leren van wat ze in Handelingen doen? Kunnen we de gemeenschap verbeteren? En wat is daar voor nodig?

De Twaalf (de leerlingen van Jezus van het eerste uur), komen in actie. Om te beginnen roepen ze de *hele* gemeenschap erbij. *Alle* leerlingen. Als je een samenleving wilt verbeteren zul je mensen moeten betrekken, *medeverantwoordelijk* maken.

Bovendien valt op dat ze állemaal ‘*leerlingen*’ heten. Ieder lid van de gemeenschap - dus u en ik, hier in deze kerk - maar, denk ik dan, waarom ook niet in de sámenleving buiten - zou onszelf en elkaar als *leerlingen* moeten beschouwen.

Dat betekent dat gemeenschap-zijn een *leerproces* is. Van trial and errors. Van vallen en opstaan. Het *wordt* al een gemeenschap als je bedenkt dat *iedereen* nog wat te leren heeft, oud, jong, hoog, laag, sterk, zwak: iedereen kan ván en mét de ander nog veel leren.

Wat je zó leert is dat je de ander nodig hebt. De ander jóu, maar jij ook de ander! Je kan het niet alleen. Ook daarom zijn de anderen wélkom. Ook de Griekstaligen.

Het doel van het leren is: dat we in onze gemeenschap of samenleving *niemand over het hoofd zullen zien*. Anders ís het helemaal geen gemeenschap of samenleving.

Máár, zeggen de Twaalf: ‘Wij kunnen niet nóg meer aan de tafel dienen zonder onze taak van het dienen van het woord te verwaarlozen’.

Want de Twaalf moeten - als getuigen van de weg van Jezus - dát verhaal *levend* houden. Ze moeten de *bronnen* open houden. Ze moeten in woord en gebed de bezinning gaande houden op de vraag: ‘Waar ging het ook al weer om?’

Ze stellen dat hier heel bewust aan de orde *bij* de praktische vraag die op hen af komt. Juist op het moment dat er een nieuwe, praktische regeling moet komen, voor een inderdaad nijpend praktisch probleem, beginnen zij over het onderhouden van de *bronnen*: ‘Juist nu moeten we opletten niet *tekort* te doen aan de *bron van onze inspiratie!*’.

Ook dat weten we uit onze eigen samenleving: we zijn regel op regel gaan stapelen - maar ook controle op controle én dat alles willen we ook nog meten - álles om de efficiency te verbeteren, ‘echt heus, voor de ménsen’, maar we zijn het zicht op waar het een gemeenschap om begonnen was verloren en behandelen mensen als cijfers in een algoritme. Dan zie je aan de mens als *mens* voorbij.

Dat is zo ontzettend aardig aan dat verhaal van Mozes en zijn schoonvader Jetro. Die arme Mozes, voor wie de verantwoordelijkheid voor de gemeenschap ook veel te groot wordt. En wát een schoonvader denk je dan, die precies op het juiste moment komt. Met de juiste praktische adviezen.

Maar *niet* over de praktische adviezen gaat het in hun gesprek in de eerste plaats. Het gaat éérst over de *bron* van hun bestaan: dat ze aan een slavenmaatschappij ontkomen zijn dankzij de kracht van de Geest van de Eeuwige, en dat *omzien naar mensen in nood* daarvan de basis is. De grondreden - en in die zin: de *bron* - van je bestaan. Daar *beginnen* ze mee.

God liefhebben boven alles. En je naaste als jezelf. Die twee, allebei, samen, niet zonder elkaar. Dienen aan tafel én het woord dienen. Praktisch zijn maar ook nadenken, bezinnen, mediteren op waar het om gaat. De handjes laten wapperen en de handen vouwen voor een gebed op zijn tijd.

Als je dat doet ga je naar elkaar omzien vanuit de Bron, de bronnen. *Kijk* je naar mensen als door *Gods ogen*. Of: met de ogen van het *hart*. Dat is het wezenlijke van Jetro’s bezoek: Mozes moet delegeren om ook de bezinning, het leerproces, het onderwijs van de hoop op gang te houden. *Juist* om van daaruit een vruchtbare, menslievende praktijk te kunnen leven.

Zo eindigt ook het korte stukje Handelingen: elkaar dienen aan tafel *én* elkaar dienen door het woord ‘te dienen’, krijgen elk hun volledige aandacht, omdat ze bij elkaar horen.

‘Zo kan het woord van God groeien’, schrijft Lukas. En dan kan ook de gemeenschap groeien. Ik hoop dat u daarin nu ook hoort dat die groei *kwalitatief* is!

De gemeenschap is aan het *leren*: wat mis is wordt onder ogen gezien. En de oplossing is niet alleen: ‘nóg praktischer’ maar tegelijk ook: ‘nóg meer bezinnen’!

Moge het zo zijn,

Amen